

VERTINIMO INSTRUKCIJA

RAŠYMAS. KALBOS SANDAROS PAŽINIMAS

Vertinant mokinio darbą rašybos klaidos ištaisomos, bet taškai skaičiuojami tik už tikrinamus atvejus. Už kitas rašybos klaidas taškų skaičius nėra mažinamas.

Užd. Nr.	Tikrinami gebėjimai	Taškai	Atsakymai
1.	Susieja garsą su jį žyminčia raide atlikdamas žodžio garsinę analizę, lygina žodžius, kuriuose yra u – ū .	1	Nustato garsų u arba ū vietą visuose žodžiuose ir teisingai užrašo juose garsą atitinkančią raidę. Jeigu mokinys parašo ir kitas žodžio raides (nesvarbu, teisingai ar neteisingai), jų užrašymas vertinimui įtakos neturi. Vertinamos tik raidės u ir ū .
		0	Teisingai nustato, kurioje žodžio vietoje yra garsas u arba ū , tačiau bent viename žodyje neteisingai užrašo garsus u arba ū žyminčią raidę. Bent viename žodyje neteisingai nustato, kurioje žodžio vietoje yra garsas u arba ū . Bet koks kitas neteisingas atsakymas. / Neatlikta.
2.	Atrenka žodžius, reiškiančius daikto pavadinimą.	1	Teisingai pabraukia visus tris žodžius, nusakančius daikto pavadinimą: <i>Pučia šaltas vėjas. Apsiniaukė dangus. Staiga pradėjo lyti. Lapė greitai nubėgo.</i> Jeigu mokinys ne pabraukia, bet kitaip teisingai pažymi visus tris žodžius, nusakančius daikto pavadinimą (nuspalvina, apibrėžia ir pan.), taškas skiriamas.
		0	Teisingai pabraukia mažiau negu tris žodžius, nusakančius daikto pavadinimą. Teisingai pabraukia tris žodžius, nusakančius daikto pavadinimą, tačiau taip pat pabraukia bent vieną neteisingą žodį. Bet koks kitas neteisingas atsakymas. / Neatlikta.
3.1	Atlikdamas žodžio garsinę analizę, užrašo žodį su minkštumo ženklu prieš -o- .	1	Teisingai užrašo žodį su minkštumo ženklu: <i>Kiškis – kiškio</i>
		0	Bet koks neteisingas atsakymas. / Neatlikta. Pavyzdžiui: <i>kiškis - zuikio</i>
3.2.	Atlikdamas žodžio garsinę analizę, užrašo žodį be minkštumo ženklo.	1	Teisingai užrašo žodį be minkštumo ženklo: <i>Namas – namo</i>
		0	Bet koks neteisingas atsakymas. / Neatlikta.
4.1	Atlikdamas žodžio garsinę analizę, užrašo žodžius, kuriuose yra dvibalsis -uo- .	1	Teisingai užrašo du žodžius su dvibalsiu -uo- (bet kurios kalbos dalies). Pavyzdžiui: <i>uodas, duona, duobė, duoda, juokingas.</i> Parašo žodį, kuriame yra ir dvibalsis -uo- , ir garsas -o- (bet kurioje žodžio vietoje). Pavyzdžiui: <i>Juoko, duonos.</i> Jeigu rašybos klaidos nėra susijusios su dvibalsio -uo- rašyba, jos vertinimui įtakos neturi. Pavyzdžiui: <i>juokynas.</i>
		0	Bet koks neteisingas atsakymas. / Neatlikta. Užrašo bent vieną žodį, kuriame yra garsai -u- ir -o- , tačiau tai nėra dvigarsis -uo- . Pavyzdžiui: <i>suošė.</i>

4.2.	Atlikdamas žodžio garsinę analizę, užrašo žodžius, kuriuose yra garsas -o- .	1	Teisingai užrašo du žodžius su garsu -o- (bet kurios kalbos dalies). Pavyzdžiui: <i>Ona, ola, koja, loja, moka, geltonas</i> . Parašo žodį, kuriame yra ir -o- , ir -uo- (bet kurioje žodžio vietoje). Pavyzdžiui: <i>Juoko, duonos, obuolys</i> . Jeigu rašybos klaidos nėra susijusios su raidės -o- rašyba, jos vertinimui įtakos neturi. Pavyzdžiui: <i>obolys</i> .
		0	Bet koks neteisingas atsakymas. / Neatlikta. Užrašo bent vieną žodį su dvibalsiu -uo- , bet šiame žodyje nėra atskiro garso -o- . Pavyzdžiui: <i>juokas</i> .
5.	Pagal pavyzdį parenka daiktui tinkantį požymį, kai duotas klausimas (koks? kokia?).	1	Pagal pavyzdį teisingai parenka ir užrašo daiktui tinkantį požymį. Šaukštas (koks?) – <i>metalinis/ plastmasinis/ medinis/ didelis/ mažas/ gražus/ sidabrinis</i> . Jeigu mokinys užrašo dar vieną apibūdinimą žodžiui <i>stalas</i> (nesvarbu, teisingai ar neteisingai), tai vertinimui įtakos neturi. Rašybos klaidos vertinimui įtakos neturi.
		0	Bet koks neteisingas atsakymas. / Neatlikta. Jeigu mokinys užrašo apibūdinimą, atsakantį į klausimą <i>kokia?</i>
6.	Susieja žodžius, reiškiančius veiksmą su veiksmo atlikimo laiku (kada kas nors vyko, vyksta, vyks?).	1	Teisingai susieja visus veiksmo žodžius su laiką nusakančiais žodžiais: veiksmas praityje : <i>rašė, kalbėjo</i> veiksmas dabartyje (ką veikia?) : <i>šoka, žaidžia</i> veiksmas ateityje : <i>skaitys</i> Jeigu mokinys ne nubrėžia rodykles, bet kitaip teisingai susieja visus veiksmo žodžius su laiką nusakančiais žodžiais (nuspalvina vienodomis spalvomis ar pan.), taškas skiriamas.
		0	Bent vieną veiksmo žodį neteisingai susieja su laiką nusakančiais žodžiais. Bet koks kitas neteisingas atsakymas. / Neatlikta.
7.1	Žodžio, atsakančio į klausimą ką? rašyba, kai duotas klausimas.	1	Teisingai parašo žodžio, atsakančio į klausimą ką? galūnę. Pavyzdžiui: <i>Gydytojas gydo (ką?) vaiką / berniuką / mažylį / brolių / Jonuką</i> . Jeigu mokinys sakinio gale nepadedą taško arba įrašydamas žodį parašo jį didžiąja raide, bet galūnė yra teisinga, taškas skiriamas. Jeigu rašybos klaidos nėra susijusios su žodžio, atsakančio į klausimą ką? rašyba, jos vertinimui įtakos neturi. Pavyzdžiui: <i>berniūką</i> .
		0	Bet koks neteisingas atsakymas. / Neatlikta.
7.2	Žodžio, atsakančio į klausimą ko? rašyba, kai duotas klausimas.	1	Teisingai parašo žodžio, atsakančio į klausimą ko? galūnę: <i>Jūroje plaukioja daug (ko?) laivų / laivelių</i> . Jeigu mokinys sakinio gale nepadedą taško arba įrašydamas žodį parašo jį didžiąja raide, bet galūnė yra teisinga, taškas skiriamas. Jeigu rašybos klaidos nėra susijusios su žodžio, atsakančio į klausimą ko? rašyba, jos vertinimui įtakos neturi. Pavyzdžiui: <i>laivialių</i> .
		0	Bet koks neteisingas atsakymas. / Neatlikta. Pavyzdžiui: <i>laivelų</i> (nėra minkštumo ženklų).
7.3	Žodžio, atsakančio į klausimą kur? rašyba, kai duotas klausimas.	1	Teisingai parašo žodžio, atsakančio į klausimą kur? galūnę: <i>Obuoliai yra (kur?) pintinėje / krepšyje</i> . Jeigu mokinys sakinio gale nepadedą taško arba įrašydamas žodį parašo jį didžiąja raide, bet galūnė yra teisinga, taškas skiriamas. Jeigu rašybos klaidos nėra susijusios su žodžio, atsakančio į klausimą kur? rašyba, jos vertinimui įtakos neturi. Pavyzdžiui: <i>pintynėje</i> .
		0	Bet koks neteisingas atsakymas. / Neatlikta. Pavyzdžiui: <i>krepšije, pintinėja</i> .

8.1	Žodžio, atsakančio į klausimą ką? rašyba, kai nėra duotas klausimas.	1	<p>Parenka pagal sakinio prasmę tinkantį žodį iš duotų ir teisingai parašo žodžio, atsakančio į klausimą ką? (kai nėra duotas klausimas) galūnę: <i>Lokys mėgsta medų/ grybus/ saulę.</i></p> <p>Jeigu mokinys sakinio gale nepadedą taško arba įrašydamas žodį parašo jį didžiąja raide, bet galūnė yra teisinga, taškas skiriamas. Jeigu rašybos klaidos nėra susijusios su žodžio, atsakančio į klausimą ką? rašyba, jos vertinimui įtakos neturi. Pavyzdžiui: <i>gribus.</i></p>
		0	<p>Pagal sakinio prasmę parinktas tinkamas žodis, tačiau ne iš duotų, o paties vaiko sugalvotas (nors galūnė parašyta teisingai). Pagal sakinio prasmę parinktas netinkamas žodis (nors galūnė parašyta teisingai). Pavyzdžiui: <i>kiemą.</i></p> <p>Bet koks kitas neteisingas atsakymas. / Neatlikta.</p>
8.2	Žodžio, atsakančio į klausimą kur? rašyba, kai nėra duotas klausimas.	1	<p>Parenka pagal sakinio prasmę tinkantį žodį iš duotų ir teisingai parašo žodžio, atsakančio į klausimą kur? (kai nėra duotas klausimas) galūnę: <i>Vaikai žaidžia kieme.</i></p> <p>Jeigu mokinys sakinio gale nepadedą taško arba įrašydamas žodį parašo jį didžiąja raide, bet galūnė yra teisinga, taškas skiriamas. Jeigu rašybos klaidos nėra susijusios su žodžio, atsakančio į klausimą kur? rašyba, jos vertinimui įtakos neturi. Pavyzdžiui: <i>kėme.</i></p>
		0	<p>Pagal sakinio prasmę parinktas tinkamas žodis, tačiau ne iš duotų, o paties vaiko sugalvotas (nors galūnė parašyta teisingai). Pagal sakinio prasmę parinktas netinkamas žodis, nors galūnė parašyta teisingai.</p> <p>Bet koks kitas neteisingas atsakymas. / Neatlikta.</p>
8.3	Žodžio, atsakančio į klausimą ko? rašyba, kai nėra duotas klausimas.	1	<p>Parenka pagal sakinio prasmę tinkantį žodį iš duotų ir teisingai parašo žodžio, atsakančio į klausimą ko? (kai nėra duotas klausimas) galūnę: <i>Miške pridygo grybų.</i></p> <p>Jeigu mokinys sakinio gale nepadedą taško arba įrašydamas žodį parašo jį didžiąja raide, bet galūnė yra teisinga, taškas skiriamas. Jeigu rašybos klaidos nėra susijusios su žodžio, atsakančio į klausimą ko? rašyba, jos vertinimui įtakos neturi. Pavyzdžiui: <i>gribų.</i></p>
		0	<p>Pagal sakinio prasmę parinktas tinkamas žodis, tačiau ne iš duotų, o paties vaiko sugalvotas (nors galūnė parašyta teisingai). Pagal sakinio prasmę parinktas netinkamas žodis, nors galūnė parašyta teisingai.</p> <p>Bet koks kitas neteisingas atsakymas. / Neatlikta.</p>
9.1	Pagal pavyzdį iš vieno žodžio padaro kitą su priesaga -el- .	1	<p>Teisingai parašo žodį su priesaga -el-: <i>Gėlė – gėlelė.</i></p> <p>Kitos rašybos klaidos vertinimui įtakos neturi.</p>
		0	<p>Bet koks neteisingas atsakymas. / Neatlikta.</p> <p>Pavyzdžiui: <i>gėlė – graži.</i></p>
9.2	Pagal pavyzdį iš vieno žodžio padaro kitą su priesaga -inink- .	1	<p>Teisingai parašo žodį su priesaga -inink-: <i>Sodas – sodininkas.</i></p> <p>Kitos rašybos klaidos vertinimui įtakos neturi.</p>
		0	<p>Bet koks neteisingas atsakymas. / Neatlikta.</p> <p>Pavyzdžiui: <i>sodas – sodelis; sodas – didelis.</i></p>
10.1	Duotame tekste pažymi sakinių pradžias ir/ar pabaigas (tašku, klaustuku, šauktuku).	1	<p>Teisingai suskirsto sakinius visą tekstą ir kiekvieno sakinio pabaigoje parašo tinkamą skyrybos ženklą:</p> <p>RUDENĮ SKRUZDĖLĖ MARYTĖ KAUPĖ ATSARGAS ŽIEMAI. ŽIOGAS ANTANAS LINKSMINOSI IR SMUIKAVO. arba (!) ATĖJO ŠALTA ŽIEMA. arba (!) SKRUZDĖLĖ GYVENO SOČIAI IR ŠILTAI, O ŽIOGAS KENTĖ ALKĮ IR ŠALTĮ. AR GERAI DARĖ ŽIOGAS, KAD RUDENĮ NEKAUPĖ ATSARGŲ?</p>
		0	<p>Neteisingai pažymi bent vieno sakinio ribas.</p> <p>Bet koks kitas neteisingas atsakymas. / Neatlikta.</p>

10.2	Atrenka asmenvardžius.	1	Teisingai pabraukia du asmenvardžius: RUDENJ SKRUZDĖLĖ MARYTĖ KAUPĖ ATSARGAS ŽIEMAI. ŽIOGAS ANTANAS LINKSMINOSI IR SMUIKAVO. ATĖJO ŠALTA ŽIEMA. SKRUZDĖLĖ GYVENO SOČIAI IR ŠILTAI, O ŽIOGAS KENTĖ ALKJ IR ŠALTJ. AR GERAI DARĖ ŽIOGAS, KAD RUDENJ NEKAUPĖ ATSARGŲ? Jeigu mokinys ne pabraukia, bet kitaip teisingai pažymi asmenvardžius (nuspalvina, apibrėžia ir pan.), taškas skiriamas.
		0	Teisingai pabraukia vieną asmenvardį. Teisingai pabraukia du asmenvardžius, tačiau taip pat pabraukia bent vieną kitą žodį. Bet koks kitas neteisingas atsakymas. / Neatlikta.
11.	Iš duotų žodžių parenka pagal sakinio prasmę tinkamą žodį.	1	Skliausteliuose išbraukia žodžius, netinkančius pagal sakinio prasmę. <i>Donatas priskynė (įgy, raudonų) obuolių. Berniukas juos nunešė (katytei, močiutei). Ji iškepė obuolių (pyragą, sriubą).</i>
		0	Bent viename sakinyje suklysta išbraukdamas netinkamą žodį. Bet koks kitas neteisingas atsakymas. / Neatlikta.
12.	Iš duotų žodžių sudaro sakinį, derindamas žodžių galūnes.	1	Derindamas žodžių galūnes sudaro ir teisingai užrašo (pradedą didžiąja raide, o pabaigia tašku) bent vieną sakinį iš mažiausiai keturių pateiktų žodžių. Žodžių tvarka sakinyje vertinimui įtakos neturi. Rašybos klaidos vertinimui įtakos neturi. Mokinys gali naudoti jungtukus. Pavyzdžiai: <i>Močiutė vaikams seka pasaką. / Pasaką močiutė seka vaikams. Pasaką vaikams seka močiutė. Vaikams patinka klausytis pasakų. Vaikams patinka močiutės pasakos. Močiutė seka pasakas, o vaikai klausosi.</i>
		0	Teisingai derindamas žodžių galūnes sudaro sakinį iš trijų ar mažiau pateiktų žodžių. Gali būti parašytas ne vienas sakinys, bet po du-tris žodžius. Sudaro ir užrašo sakinius su kiekvienu pateiktu žodžiu. Sudaro ir užrašo sakinį, tačiau yra klaidų derinant žodžių galūnes. Sudaro ir užrašo sakinį, tačiau yra klaidų užrašant sakinio pradžią (didžiąją raidę) arba pabaigą (nėra taško ar kito ženklo). Bet koks kitas neteisingas atsakymas. / Neatlikta.
13.	Iš atskirų duotų sakinių sudaro rišlų tekstą.	1	Eilės tvarka sunumeruoja visus keturis sakinius: 4 <i>Nebeliko nė šokolado, nė kelio.</i> 3 <i>Atėjo vakaras ir iš kelio neliko nė vieno trupinėlio.</i> 2 <i>Atsilaužė po gabalėlį kelio ir ėmė valgyti.</i> 1 <i>Kartą broliai surado šokoladinį kelią.</i>
		0	Bent vieną sakinį sunumeruoja neteisingai. Bet koks kitas neteisingas atsakymas. / Neatlikta.
14.	Žodžių, atsakančių į klausimus ką? ko?, kur? rašybos paaiškinimas.	1	Teisingai sujungia visus žodžius su klausimais, kurie paaiškina žodžio rašybą: <i>Sodelyje → Kur? / Lašų → Ko? / Medį → Ką?</i> Jeigu mokinys ne nubrėžia rodykles, bet kitaip teisingai sujungia žodžius su tinkančiu klausimu (nuspalvina vienodomis spalvomis ar pan.), taškas skiriamas.
		0	Bent vieną žodį neteisingai sujungia su klausimu, kuris paaiškina žodžio rašybą. Bet koks kitas neteisingas atsakymas. / Neatlikta.

Iš viso galima surinkti 22 taškus.